

Др *Јасмина ВУКОТИЋ*
доцент Факултета за примењени менаџмент, економију и финансије,
Београд, Универзитет Привредна академија Нови Сад

УЛОГА ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА У ПРАВУ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Резиме

У нашем праву јавни бележник је уведен Законом о јавном бележничком праву чија примена почиње од 1. септембра 2014. године. Овим законом предвиђена је обавезност сачињавања у облику јавнобележничког записника записника са седнице скупштине акционарске друштва са више од 100 акционара, као и записника са седница других органа друштва у складу са законом и оснивачким актом друштва. Сем тога, истим законом предвиђена је могућност да јавни бележник врши оверу одлука органа управљања привредног друштва када је позван да то учини. Уколико привредна друштва врше располажање неокрећностима, онда ће уговори о томе морати бити сачињени у облику јавнобележничког записа. Следећи случај где може доћи до учешћа јавног бележника је овера пописа на оснивачким актима привредних друштава, као и на другим њиховим актима у складу са Законом о привредним друштвима.

Кључне речи: *јавни бележник, привредна друштва, записник са седнице скупштине, овера одлука органа управљања, располажање неокрећностима, овера пописа.*

I Увод

Законом о јавном бележништву¹ је предвиђена обавезност јавно-бележничког записника (који представља врсту јавнобележничке исправе)² за записник са седнице оснивачке скупштине и друге скупштине акционарског друштва које има више од 100 акционара, те за записник са седнице другог органа акционарског друштва када тај орган у складу са законом којим се уређују привредна друштва и општим актом друштва одлучује о питањима из надлежности скупштине. Осим тога, оснивачким актом привредног друштва може се предвидети да записник са седнице и других органа друштва односно записник са седнице органа друге врсте привредног друштва мора имати облик јавнобележничког записника. Даље, јавни бележник је овлашћен да врши оверу одлука органа управљања правног лица када је позван да то учини, а сачињена исправа има снагу јавне исправе.³ Такође привредна друштва могу бити уговорне стране код уговора којима се врши располагање непокретностима, а који морају бити закључени у облику јавнобележничког записа.⁴

Закон о привредним друштвима у делу који регулише форму оснивачких аката привредних друштава прописује да се потписи на оснивачком акту (уговор о оснивању или одлука о оснивању) оверавају у складу са законом којим се врши овера потписа.⁵ Начин овере потписа регулисан је у Закону о оверавању потписа, рукописа и преписа,⁶ где је наведено да ове послове врши општински суд (сада основни суд) ако овим или другим законом није друкчије предвиђено.⁷ Такође, Закон

1 Закон о јавном бележништву (*Службени гласник РС*, бр. 31/2011, 85/2012 и 19/2013; даље у фуснотама: ЗЈБ), чл. 86.

2 Јавнобележничке исправе су: исправе о правним пословима и изјавама које су саставили јавни бележници (јавнобележнички записи), записници о правним и другим радњама којима су присуствовали јавни бележници (јавнобележнички записници), потврде о чињеницама које су посведочили јавни бележници (јавнобележничке потврде) и нејавне исправе код којих је јавни бележник оверио потпис или исправу у целини, односно оверио аутентичност преписа, превода или извода (јавнобележничке овере). Врсте јавнобележничких исправа су прописане у ЗЈБ, чл. 6, док су послови који су у надлежности јавног бележника одређени у ЗЈБ, чл. 4.

3 ЗЈБ, чл. 96.

4 ЗЈБ, чл. 82 ст. 1 тач. 5.

5 Закон о привредним друштвима (*Службени гласник РС*, бр. 36/2011 и 99/2011; даље у фуснотама: ЗОПД), чл. 11 ст. 2.

6 Закон о оверавању потписа, рукописа и преписа (*Службени гласник РС*, бр. 39/93), чл. 2 ст. 1.

7 У чл. 2 ст. 2 Закона о оверавању потписа, рукописа и преписа је предвиђено да ове послове обавља и општинска управа као поверене послове.

о јавном бележничтву предвиђа оверу приватних исправа као једну од делатности јавног бележника,⁸ јавнобележничке овере као једну врсту јавнобележничких исправа,⁹ регулише поступак и доказну снагу овере потписа на нејавној исправи (легализација)¹⁰ и изједначава по дејству оверу потписа на нејавној исправи пред бележником са овером коју врше судови и органи управе. С обзиром да Закон о јавном бележничтву почиње да се примењује од 1. септембра 2014. године,¹¹ то ће од тада (под условом да се не промени закон који регулише оверу потписа) три органа (основни суд, орган управе и јавни бележник) бити надлежни да изврше оверу потписа на оснивачком акту привредног друштва, као и за друге овере потписа предвиђене у Закону о привредним друштвима.

Такође, јавни бележник је овлашћен да изда потврду о протесту менице или чека, сходно законима који регулишу меницу и чек ако је протест подигао јавни бележник или странка.¹² Ова потврда се саставља у складу са одредбама Закона о јавном бележничтву, представља потврду о чињеницама које је посведочио јавни бележник, она је једна врста јавнобележничке исправе и има снагу јавне исправе.

У даљем тексту рада биће најпре речи о обавезном јавнобележничком записнику, о овери одлука органа управљања правног лица, као и о обавезности јавнобележничког записа за уговор о располагању непокретностима када су уговорне стране код истог (једна или обе) привредна друштва. Затим ће бити речи о овери потписа (легализацији) на оснивачком акту и другим актима која је као обавеза предвиђена Законом о привредним друштвима.

II Јавнобележнички записник

У материји правних послова јавнобележнички записник је јавнобележнички акт којим се утврђује наступање чињеница од којих зависи пуноважност одређеног правног посла, испуњење обавеза из правног посла или наступање дејстава правног посла.¹³ Међутим, јавни бележник врши сачињавање записника и у ситуацијама које се не могу

8 ЗЈБ, чл. 4 ст. 1 тач. 1.

9 ЗЈБ, чл. 6.

10 ЗЈБ, чл. 92.

11 ЗЈБ, чл. 182.

12 ЗЈБ, чл. 91 ст. 1 тач. 4. О улози јавног бележника у меничном и чековном праву вид. Небојша Јовановић, „Улога нотара у области привредних друштава“, у: Драгор Хибер (уредник), *Јавнобележничко право*, Београд, 2006, стр. 457–475.

13 Дејан Ђурђевић, „Јавнобележнички акти“, у: Драгор Хибер (уредник), *нав. дело*, стр. 137.

подвести под правни посао, као што је то случај са записницима са скупштине или другог органа акционарског друштва односно органа друге врсте привредног друштва. Уопштено говорећи, могло би се рећи да јавнобележнички записник представља врсту јавнобележничке исправе у којој се врши констатовање наступања одређених правних чињеница односно наступања правног дејства одређених изјава и радњи од стране јавног бележника.

Законом о јавном бележништву је детаљно предвиђена садржина јавнобележничког записника. Уколико исти не садржи све законом предвиђене елементе он нема својство нити правно дејство јавне исправе, с тим што свака странка у поступку састављања јавнобележничког записника која има правни интерес за то, може доказивати да чињенице утврђене у њему нису истините. Садржина јавнобележничког записника је слична садржини јавнобележничког записа, те исти садржи: податке о јавном бележнику и изјаву о његовом јавнобележничком својству, податке о учесницима у поступку састављања записника (странке, законски заступник, пуномоћник, сведок, вештак, преводилац, тумач), податке о начину утврђивања њиховог идентитета, текст садржине изјава, опис изнесених и опажених чињеница, опис непосредног опажања јавног бележника о чињеницама које су од значаја за састављање јавнобележничког записника, опис предузетих радњи јавног бележника и других учесника у поступку, опис садржине исправе у које је јавни бележник извршио увид, као и остале податке о изјавама, чињеницама и радњама које се уносе у записник (ако се записник не саставља у једном дану или се саставља у једном дану али са већим прекидима онда је потребно констатовати дан и време давања изјава, предузимања радњи и опажања или изношења чињеница), означавање свих исправа које се прилажу јавнобележничком записнику, датум, време и место састављања, изјаву да су учесници поучени о садржини и правним последицама давања одређене изјаве, опажања, описивања и записничког утврђивања одређених чињеница, потписе учесника (странака, заступника, пуномоћника, преводиоца и тумача) и јавног бележника, као и његов печат и штамбиљ. На састављање записника са седнице скупштине акционарског друштва и са седнице другог органа друштва односно са седнице органа друге врсте привредног друштва сходно се примењују одредбе које се односе на оверавање одлука органа управљања правног лица, а о чему ће касније бити више речи. Што се тиче форме и поступка састављања на јавнобележнички записник се сходно примењују правила која се односе на облик и поступак сачињавања јавнобележничке исправе.¹⁴

14 Општи елементи предвиђени за сваку јавнобележничку исправу налазе се у ЗЈБ, чл. 63-71, а при њеном сачињавању мора се испоштовати поступак сачињавања јавнобележничке исправе предвиђен у ЗЈБ, чл. 72-81.

Закон о привредним друштвима регулише записник са седнице скупштине акционарског друштва,¹⁵ међутим у овом законском тексту се нигде не помиње учешће јавног бележника приликом сачињавања записника са скупштине. Вођење записника са скупштине је обавезно, а записник води записничар кога именује председник скупштине, који и поред именована записничара остаје одговоран за његово уредно вођење. Уколико друштво има секретара онда он води записник са седнице скупштине и одговоран је за уредно сачињавање истог. Записник се сачињава најкасније у року од осам дана дана одржавања седнице скупштине. Законом су предвиђени и обавезни елементи записника,¹⁶ увид у записник, чување истог, а његов саставни део представља списак лица која су учествовала у раду седнице скупштине, као и докази о прописном сазивању седнице. Сачињени записник потписују председник скупштине, записничар односно секретар уколико исти постоји и сви чланови комисије за гласање, а председник скупштине односно секретар друштва дужни су да исти у року од три дана од дана обавезног сачињавања доставе свим акционарима или да га објаве на интернет страници друштва односно интернет страници регистра привредних субјеката у трајању од минимум 30 дана.¹⁷

С обзиром на наведено односно на чињеницу да Закон о привредним друштвима не регулише учешће јавног бележника на седници скупштине односно сачињавање записника са седнице скупштине акционарског друштва од стране јавног бележника у облику јавнобележничког записника, а ово је предвиђено у Закону о јавном бележничтву, сматрамо да ће након почетка примене Закона о јавном бележничтву (1. септембар 2014. године) учешће јавног бележника на седници скупштине бити обавезно, те да председник скупштине неће имати слободу да бира које лице ће именовати за записничара, јер ће то у сваком случају морати да буде јавни бележник. Ово ће бити правило и када друштво има секретара. У вези са овим поставља се и питање одговорности за уредно вођење записника. С обзиром да записник са седнице скупштине ак-

15 ЗОПД, чл. 363.

16 Записник обавезно садржи: датум и место одржавања седнице, име лица које је водило записник, имена чланова комисије за гласање, сажет приказ расправе по свакој тачки дневног реда, начин и резултат гласања по свакој тачки дневног реда са прегледом донетих одлука, број датих гласова, број важећих гласова и број гласова „за“, „уздржани“ и „против“ по свакој тачки дневног реда о којој се гласало, питања акционарима и дате одговоре, као и приговоре несагласних акционара.

17 О записнику са седнице акционарског друштва, о дејству одлука скупштине и ако нису унете у записник и ако приликом вођења записника нису поштована законом утврђена правила Вид. Мирко Васиљевић, *Компанијско право – Право привредних друштва*, 7. издање, Београд, 2012, стр. 361; Мирко Васиљевић, *Компанијско и фирмовинско право*, 5. издање, Београд, 2013, стр. 121.

ционарског друштва води јавни бележник у облику јавнобележничког записника, да су садржина истог, као и форма и поступак сачињавања детаљно регулисани Законом о јавном бележничству, да прописно сачињен јавнобележнички записник има својство и правно дејство јавне исправе, то ће за његово сачињавање према друштву бити одговоран јавни бележник. Законодавац је увођењем ове дужности јавног бележника и прописивањем обавезности јавнобележничког записника за записник са седнице скупштине акционарског друштва или других органа друштва односно органа друге врсте привредног друштва (у складу са оснивачким актом) имао у виду првенствено контролу и заштиту законитости у раду скупштине, као и контролу законитости одлука које скупштина доноси. Да би јавни бележник успешно одговорио овом задатку исти мора добро познавати материју права привредних друштава, као и оснивачки акт, статут и друга акта акционарског друштва односно оснивачки акт и друга акта других врста привредних друштава када је њиховим оснивачким актом предвиђена обавеза сачињавања јавнобележничког записника са седнице неког органа друштва.

Прописујући обавезан облик јавнобележничког записника за оснивачку и другу скупштину акционарског друштва са преко 100 акционара законодавац је имао у виду јавна акционарска друштва која имају више од 100 акционара и где постоји дисперзија оснивачког капитала односно имао је у виду заштиту права мањинских акционара. У праву Републике Српске (Закон о привредним друштвима)¹⁸ предвиђено је обавезно учешће јавног бележника (нотара) као записничара на оснивачкој скупштини отворених акционарских друштава, као и на скупштини котираних акционарских друштава.¹⁹ Слично решење прихваћено је и у хрватском праву.²⁰

Облик јавнобележничког записника поред записника са седнице скупштине акционарског друштва са преко 100 акционара, мора имати и записник са седнице другог органа акционарског друштва када тај орган у складу са законом којим се уређују привредна друштва и у складу са општим актом тог друштва одлучује о питањима из надлежности скупштине друштва. Сходно одредбама Закона о привредним друштвима скупштина друштва има свој законски (који је и императивни) делокруг одлучивања,²¹ као и статутарни делокруг (одлучивање о другим

18 Закон о привредним друштвима (*Службени гласник Републике Српске*, бр. 127/08).

19 Марко Рајчевић, „Нотари у Закону о привредним друштвима Републике Српске“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2010, стр. 80-81.

20 Вид. Небојша Шаркић, Младен Николић, Владимир Црњански, „Овлашћење јавних бележника – нотара у трговинским и извршним стварима“, у: Традиционално саветовање правосуђа „Вршац 2008“, *Сјечая и приватизација*, Београд, 2008, стр. 253-254.

21 О законском делокругу одлучивања скупштине вид. ЗОПД, чл. 329.

питањима у складу са законом и статутом). С обзиром да је делокруг скупштине у принципу императивни, само орган у чију надлежност (по закону и статуту) спада одлучивање о одређеном питању, зависно од природе предмета одлучивања и у складу са законом и статутом, би могао одлучити о делегацији одлучивања на други орган, ако закон такву делегацију дозвољава или не искључује.²² У модерном привредном праву ова делегација надлежности скупштине на други орган није односно неће бити широко заступљена.

Оснивачким актом акционарског друштва може се предвидети обавеза сачињавања јавнобележничког записника за записник са седнице и других органа овог друштва када одлучују о питањима из свог делокруга – одбор директора односно надзорни одбор и извршни одбор (када је управљање друштвом организовано као дводомно). Такође се оснивачким актом друге врсте привредног друштва може предвидети обавезан облик јавнобележничког записника за записник са седница њихових органа (на пример, за записник са седнице скупштине друштва с ограниченом одговорношћу, као и за записник са седнице надзорног одбора овог друштва када је управљање друштвом дводомно). С обзиром да је јавни бележник лице које обавља јавну службу непристрасно, да је у обављању службе самосталан и независан, као и да је он лице од јавног поверења,²³ то је корисно да се у оснивачком акту привредног друштва предвиди обавеза његовог учешћа у сачињавању записника са седница органа друштва. У праву Републике Српске је предвиђено да уколико записник са скупштине друштва с ограниченом одговорношћу не потпише преседавајући, то неће утицати на пуноважност одлука скупштине уколико је нотар сачинио записник (иако присуство јавног бележника у овом случају није обавезно по закону).²⁴

III Овера одлука органа управљања правног лица

Овера одлуке органа управљања правног лица се врши када је јавни бележник позван да овери такву одлуку донету на седници, а да претходно није водио записник са седнице скупштине акционарског или записник са седнице другог органа друштва односно записник са седнице органа друге врсте привредног друштва, а на начин како је то изложено у претходном делу рада. У тексту одлуке која се оверава мора бити наведен дан и час седнице на којој је одлука донета, описан ток седнице

22 М. Васиљевић, *Компанијско право – Право привредних група*, стр. 353.

23 ЗЈБ, чл. 2.

24 М. Рајчевић, „Нотари у Закону о привредним друштвима Републике Српске“, стр. 81.

ако је то потребно ради оцене пуноважности одлуке, а одлука мора бити верно записана.²⁵ Уколико било који учесник седнице органа управљања захтева да се утврди идентитет председавајућег и других учесника на седници, јавни бележник ће то учинити на начин предвиђен законом за утврђивање идентитета странке.²⁶ Након уношења у исправу горе наведених елемената записник својеручно потписује председавајући на седници на којој је донета одлука, а након тога јавни бележник оверава да је председавајући својеручно потписао исправу у којој је садржан текст одлуке. Уколико председавајући одбије да потпише исправу односно записник онда јавни бележник мора после текста записника унети своју изјаву у којој потврђује да је председавајућем понуђено да потпише записник, а потом изјаву да је он то одбио. Такође је предвиђено да јавни бележник потписује и оверава ову изјаву на начин предвиђен за оверу исправа. Овде се мисли на начин који је предвиђен за оверу исправе (солемнизација) јер ова исправа има у целини снагу јавне исправе, тј. доказује оно што се у њој потврђује.

Посматрајући горе наведено може се рећи да се и у овом случају ради о форми јавнобележничког записника јер законодавац у чл. 96 ЗЈБ на неколико места помиње записник, а и ставља у дужност јавног бележнику да у исправи наведе податке о седници, учесницима, опише ток седнице, те да одлуку органа управљања верно запише. Међутим, за разлику од обавезног облика јавнобележничког записника за записник са седнице акционарског друштва, другог органа друштва односно органа друге врсте привредног друштва сходно чл. 86 ЗЈБ овако оверена одлука сачињена у специфичној форми записника није предвиђена као обавеза већ је остављено на вољу овлашћеним лицима у правном лицу да одлуче да ли ће да позову јавног бележника да изврши оверу одлуке органа управљања. Наравно под условом да се не ради о одлуци донетој на седници органа управљања за чији записник је као обавезна предвиђена форма јавнобележничког записника.

IV Уговори о располагању непокретностима

Закон о јавном бележништву предвиђа обавезност јавнобележничког записа за уговоре о располагању непокретностима. Уопштено говорећи уговор о располагању непокретностима представља формални уговор тј. такав уговор за чије се закључење, законом или вољом странака, захтева и испуњење одређене форме.²⁷ Након почетка при-

25 ЗЈБ, чл. 96 ст. 1.

26 Вид. ЗЈБ, чл. 74 ст. 2 и 3.

27 Слободан Перовић, *Формални уговори у грађанском праву*, Београд, 1964, стр. 26.

мене Закона о јавном бележничтву овај уговор мора имати форму јавнобележничког записа²⁸ и уколико није сачињен у том облику или не садржи обавезне податке, исти нема својство нити правно дејство јавне исправе. Из овога произилази да форма код овог уговора представља његов конститутивни елемент. „Чак и ако постоји садржај правног посла, он је законски обавезујући тек онда када му странке дају одговарајући облик.“²⁹ До почетка примене Закона о јавном бележничтву уговор о располагању непокретносима се закључује у писменој форми, а потписи уговарача оверавају код суда.³⁰

Овде се нећемо ближе бавити формом овог уговора већ ћемо истаћи неке специфичности када су уговорне стране у истом привредна друштва и када исти закључују оснивачи са привредним друштвом приликом уноса права својине на непокретности у имовину друштва.

1. Уговор о располагању непокретностима између привредних друштава

Једна од обавеза јавног бележника приликом састављања исправе односно јавнобележничког записа о уговору о располагању непокретностима је испитивање способности уговарања и овлашћења за заступање. Када је једна од уговорних страна привредно друштво јавни бележник је дужан да провери да ли исти има уговорну способност јер његова уговорна способност и правна способност престају стечајем. Уговорна способност престаје већ покретањем стечајног поступка³¹³² јер даном покретања истог престају овлашћења законских и уговорних заступника и овлашћење за заступање привредног друштва у стечају прелази на стечајног управника, који може само изузетно закључивати уговоре у име и за рачун привредног друштва (на пример, уговоре на основу којих се настављају послови предузетих после покретања стечајног поступка и сл.).³³ Постојање способности за уговарање је битно јер уко-

28 ЗБ, чл. 84 предвиђа обавезну садржину јавнобележничког записа.

29 Весна Ријавец, „Улога нотара у грађанском праву Словеније“, *Анали Правној факултетској у Београду*, бр. 1/2010, стр. 113.

30 Закон о промету непокретности (*Службени гласник РС*, бр. 42/98 и 111/09), чл. 4.

31 Насупрот томе, правна способност привредног субјекта престаје тек по окончању стечајног поступка.

32 Правна дејства стечаја на уговорну способност наступају даном истицања огласа о покретању стечајног поступка на огласној табли суда. Такође, покретање стечајног поступка оглашава се и у Службеном гласнику РС. Решење о покретању стечајног поступка доставља се и Регистру привредних субјеката. О овоме вид. Закон о стечајном поступку (*Службени гласник РС*, бр. 84/2004 и 85/2005), чл. 57 и 59.

33 О овоме вид. Марко Ђурђевић, „Нотаријат и уговори“, у: Д. Хибер (уредник), *нав. дело*, стр. 228 и Закон о стечајном поступку, чл. 60 ст. 1 и чл. 104 ст. 1 тач. 2.

лико иста не постоји, тј. уколико је уговор закључен са привредним друштвом након отварања стечајног поступка, а има за предмет ствари или права која улазе у стечајну масу, исти не прозводи правно дејство. Уколико је дошло до извршења обавезе из таквог уговора, враћање да-тог је могуће само по правилима стечајног поступка, тј. сразмерно висини потраживања.³⁴

Како привредно друштво у закључењу уговора заступају његови органи (у зависности од врсте друштва разликују се и органи који врше заступање), то је битно да се приликом сачињавања исправе о уговору утврди да ли постоји овлашћење за заступање. Подаци о овлашћеном заступнику односно заступницима се уносе у Регистар привредних субјеката и објављују на интернет страници Агенције за привредне регистре. Поред увида у регистар ови подаци се могу сазнати и из извода из регистра (који ће по правилу јавном бележнику подносити заступник привредног друштва). Овлашћење за заступање може обухватити све уговоре који спадају у делатност друштва, а може бити и ограничено по обиму. Подаци о томе да је овлашћење за заступање ограничено, као и о пословима које је заступник овлашћен да закључи уносе се у Регистар привредних субјеката.³⁵ У пракси се ова ограничења у заступања између осталог односе и на уговоре о располагању непокретностима.

Поред горе наведеног јавни бележник треба да води рачуна да ли се у конкретном случају ради о стицању односно располагању имовином велике вредности јер у том случају важе посебна правила. Стицање односно располагање оваквом имовином може се спровести уколико исто претходно или накнадно одобри скупштина и то трочетвртинском већином присутних акционара са правом гласа. Под имовином велике вредности подразумева се таква имовина (у коју спадају ствари и права, између осталог и право својине на непокретности) чија вредност износи 30% и више укупне имовине друштва према књиговодственом стању на дан доношења одлуке о стицању односно располагању. Изузетак представља такво стицање односно располагање које је извршено у оквиру редовне делатности друштва.³⁶

34 Вид. М. Ђурђевић, *нав. дело*, стр. 230.

35 Уколико ограничења за заступање нису унета у Регистар, лица која су извршила увид у исти и која су савесна у погледу ванрегистарског стања не могу због тога трпети штетне последице. Ово је последица начела јавности регистрације и истинитости и савесности, која су прописана у Закону о регистрацији привредних субјеката (*Службени гласник РС*, бр. 55/2004, 61/2005 и 111/2009), чл. 3 и 6. О овоме, као и о недоследностима нашег права у погледу регистрације привредних субјеката вид. М. Ђурђевић, *нав. дело*, стр. 238-240.

36 О појму, поступку стицања и располагања имовином велике вредности, као и о правним последицама повреде одредаба о располагању имовином велике вредно-

2. Уговор о уносу непокретности у имовину друштва од стране оснивача

Оснивачким актом привредног друштва оснивачи односно оснивач могу преузети на себе обавезу уношења у друштво неновчаних улога, тј. улога у стварима и правима. Када се ради о уношењу у друштво непокретности односно права својине на непокретности онда таква уговор пошто представља располагање непокретностима мора, након почетка примене Закона о јавном бележничтву, бити сачињен у форми јавнобележничког записа. Поменути уговор представља правни основ за пренос права својине са оснивача на привредно друштво и исти не може бити замењен одговарајућим одредбама у оснивачком акту.³⁷ Ово тим пре што у нашем праву не постоји обавеза да се оснивачки акт сачини у форми јавнобележничког записа, као што је то случај у појединим земљама, већ постоји само обавеза овере потписа оснивача на њему. Право својине на непокретности прелази са оснивача на привредно друштво даном уписа права својине у корист друштва у надлежном регистру непокретности (најчешће катастар непокретности).

С обзиром да се у горе поменутом случају ради о неновчаном улогу вредност истог се утврђује споразумно од стране свих чланова друштва или на основу процене, с тим што када је у питању јавно акционарско друштво вредност неновчаног улога може бити утврђена само на основу процене од стране овлашћеног процењивача.³⁸

V Овера потписа на оснивачком акту и другим актима привредног друштва

Након почетка примене Закона о јавном бележничтву јавни бележник ће заједно са судом односно органом управе бити овлашћен да врше оверу потписа на оснивачком акту (уговор о оснивању и одлука о оснивању) привредног друштва.³⁹ У овом случају ради се само о

сти вид. Закон о привредним друштвима, чл. 470–473 и Мирко Васиљевић, „Акционарско друштво“, у: Д. Хибер (уредник), *нав. дело*, стр. 587–588.

37 Вид. М. Рајчевић, „Нотари у Закону о привредним друштвима Републике Српске“, стр. 79. Поменуто питање је посебно важно за право Републике Српске, јер у том праву постоји обавеза нотарске обраде и оснивачког акта привредног друштва и уговора о располагању непокретностима.

38 О начину утврђивања вредности неновчаних улога и о процени вид. Закон о привредним друштвима, чл. 50–58. О процени вредности неновчаних улога и појму овлашћеног процењивача вид. М. Васиљевић, „Акционарско друштво“, стр. 498–499.

39 Иста форма је предвиђена и за одлуку о измени оснивачког акта ортакског друштва, командитног друштва и друштва с ограниченом одговорношћу (ЗОПД, чл. 12 ст.

легализацији потписа, тј. о потврђивању од стране јавног бележника да је странка у његовом присуству потписала одређену исправу, односно да је на њу ставила свој рукознак или да је постојећи потпис односно рукознак, у његовом присуству признала за свој.⁴⁰ Јавни бележник није одговоран за садржину исправе и није дужан да утврђује да ли су испуњени услови за пуноважност правног посла односно изјаве. Јавни бележник се мора упознати са садржином исправе само у мери која је потребна да испуни рубрике уписника о оверама исправа.⁴¹ По овоме се овера потписа односно легализација разликује од овере садржине нејавне исправе (солемнизација) у ком случају јавни бележник потврђује да садржина исправе одговара вољи странака и да су је странке својеручно потписале. У садржинском делу исправа на којој се оверавају потписи остаје приватна исправа, а доказну снагу јавне исправе има само клаузула о овери (писмена изјава јавног бележника о идентитету потписника исправе), док на супрот томе јавнобележнички запис (а и солемнизована нејавна исправа) и у садржинском смислу, тј. у својој укупности представља јавну исправу (нотарски запис представља потпун доказ аутентичности, тачности и потпуности изјаве која је у њему садржана).⁴²

У упоредном праву присутна је тенденција ширења овлашћења јавног бележника у области привредног права, посебно у односу на сачињавање јавнобележничких исправа приликом оснивања привредног друштва. Наравно, решења нису идентична и зависе од предвиђених облика привредних друштава. У хрватском праву је предвиђено да се изјаве о усвајању статута деоничарског друштва дају у облику јавнобележничке исправе, као и да се уговор о оснивању друштва с ограниченом одговорношћу закључује у том облику. Форма јавнобележничке исправе је предвиђена и за уговор о припајању, као

2), за уговор о преносу удела у друштву с ограниченом одговорношћу (ЗОПД, чл. 97 ст. 2), пуномоћје за гласање на седници скупштине акционарског друштва ако је то предвиђено оснивачким актом (ЗОПД, чл. 207 ст. 3), за споразум сувласника акција о одређивању заједничког пуномоћника (ЗОПД, чл. 256 ст. 5), за уговор о преносу акција у акционарским друштвима која нису јавна (ЗОПД, чл. 261 ст. 2), за потписе на оснивачком акту акционарског друштва (ЗОПД, чл. 264 ст. 2), за оверу потписа акционара на формулару за гласање када акционари могу да гласају писаним путем без присуства седници скупштине акционарског друштва (ЗОПД, чл. 340 ст. 1), за пуномоћје за гласање акционара – физичког лица у скупштини акционарског друштва (ЗОПД, чл. 344 ст. 7), за потписе на уговорима о статусној промени (ЗОПД, чл. 491 ст. 4) и за план поделе (ЗОПД, чл. 492 ст. 4).

40 Вид. Д. Ђурђевић, „Јавнобележнички акти“, стр. 143–144, као и ЗЈБ, чл. 92.

41 Технички поступак овере потписа се састоји од изјаве јавног бележника да су странке пред њим ставиле свој потпис односно отисак прста у складу са законом, својеручног потписа јавног бележника, отиска печата и штамбиља јавног бележника и уписа деловодног броја уписника одн. места и датума овере.

42 Вид. Дејан Ђурђевић, „Признање нотарског записа“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/2012, 173.

и за неке изјаве у поступку статусних промена одређених трговачких друштава.⁴³ У праву БИХ (Републике Српске и Федерације БИХ) је предвиђена нотарска обрада оснивачког акта привредног друштва, као и његових каснијих измена и допуна код одређених врста привредних друштава.⁴⁴ У немачком праву у форми јавнобележничког акта (записа) морају бити сачињени оснивачки уговори као и статутарне промене друштва с ограниченом одговорношћу, акционарског друштва и акционарског друштва на акције.⁴⁵

VI Закључак

Имајући изнето у виду може се рећи да ће након почетка примене Закона о јавном бележничтву јавни бележник имати одређена овлашћења и обавезе у праву привредних друштава, пре свега обавезу сачињавања у форми јавнобележничког записника записника са седнице оснивачке и друге скупштине акционарског друштва са више од 100 акционара, као и других органа у складу са законом и оснивачким актом. Исти ће бити овлашћен и да оверава одлуке органа управљања привредног друштва када буде позван да то учини. У његову искључиву надлежност ће спадати и сачињавање јавнобележничког записа о уговорима о располагању непокретностима. Такође, исти ће бити овлашћен да врши оверу потписа на оснивачким актима привредних друштава, као и оверу других потписа у складу са одредбама важећег Закона о привредним друштвима. У овом последњем сегменту овлашћења би му могла бити и већа уколико се прихвате решења из упоредног права у односу на сачињавање оснивачког акта привредног друштва и у том смислу измени постојећи Закон о привредним друштвима.

43 Ближе о улози јавног бележника приликом оснивања трговачких друштава (део-ничко друштво и друштво с ограниченом одговорношћу) у Хрватској, као и приликом измене оснивачких аката, те статусних промена истих вид. Н. Шаркић, М. Николић, В. Црњански, *нав. дело*, стр. 251–261.

44 Вид. М. Рајчевић, „Нотари у Закону о привредним друштвима Републике Српске“, стр. 74–79. За право Федерације БИХ Вид. Ката Сењак, „Улога нотара код оснивања трговачких друштава у Босни и Херцеговини са освртом на оснивачка акта банака“, *Актуалности ираћанској и ирјовачкој законодавства и иравне ираксе*, бр. 6/2008, стр. 562–574 и Марко Рајчевић, „Надлежност нотара у области права привредних друштава“, *Правна ријеч*, бр. 5/2005, стр. 64–67.

45 Вид. Милена Трговчевић Прокић, *Овлашћења јавној бележника и организација бележничких*, 3. издање, Београд, 2012, стр. 209–210. Вид. и одредбе Закона о акционарским друштвима Немачке у издању од 1965. године (*Aktien-gesetz*), пар. 23.

Jasmina VUKOTIĆ, PhD

**Assistant Professor at the Faculty for Applied Management, Economy
and Finance Belgrade, University Business Academy Novi Sad**

THE ROLE OF NOTARY PUBLIC IN COMPANY LAW

Summary

Notary public is introduced by the Notary Law, whose implementation will begin on September 1, 2014. This law provides as obligatory notary records for the minutes of the shareholders' general meeting with more than 100 shareholders, as well as the minutes of the meetings of other bodies of the company in accordance with law and the Company's Articles of Association. Furthermore, the same law provides the possibility that the notary public shall certify the decisions of the management of the company when invited to do so. If companies dispose real estates, then the agreements have to be made in the form of notary acts. Also, the notary public could make signatures' certification of the constitutional acts of the companies, as well as their other acts in accordance with the Companies Law.

Key words: *notary public, companies, the minutes of the General Meeting, authentication of decisions of management, management of real estate, signatures' verification.*